

Nr 389

Av herrar **Persson** i Svensköp och **Gustafsson** i Skellefteå om
ändrade grunder för statsbidraget till kommunerna i anledning av den senaste ortsavdragsreformen.

1957 års riksdag beslutade sådan ändring av kommunalskattelagen att de kommunala ortsavdragen höjdes till paritet med vad som gäller vid den statliga beskattningen. I samband med denna ortsavdragshöjning beslutade riksdagen om ett kompensationsbidrag till kommunerna, avsett att dels ersätta nu utgående skatteersättning enligt 1950 års ortsavdragsreform och dels kompensera kommunerna för det skattebortfall som komme att uppstå vid ett genomförande av den nya ortsavdragshöjningen. För ändamålet beviljade 1957 års riksdag ett belopp av 295 000 000 kronor. I årets statsverksproposition upptages anslaget till 580 000 000 kronor.

Statsbidraget avsåg att underlätta kommunernas anpassning till de nya ortsavdragen och att förhindra mera betydande utdebiteringshöjningar. Emellertid har de för kalenderåret 1958 fastställda kommunala utdebiteringarna ökat med i genomsnitt kr. 1: 10 per skattekrona. Denna ökning beror alltså icke på det bortfall som skedde i skatteunderlaget genom ortsavdragshöjningen utan på den ökning av de kommunala utgifterna som har sin grund i en stegrad kommunal expansionstakt. Den ökade belastning på statens kompensationsbidrag som uppstår härigenom uppskattas till närmare 20 000 000 kronor för innevarande budgetår.

1957 års statsutskott, som behandlade frågan om kompensationsbidraget till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen, beaktade den ytterligare belastning som kunde uppkomma för statsverkets kostnader vid en mera markerad ökning av de kommunala utdebiteringssatserna. Såsom framgår av utlåtandet förutsatte utskottet, att därest en mera påtaglig ökning i de beräknade kostnaderna för statsbidraget skulle uppstå till följd av en ökning i den kommunala utdebiteringen, så skulle en omprövning ske av grunderna för detta statsbidrag. En höjning av utdebiteringssatsen skapar möjligheter för primärkommunerna och landstingen att delvis finansiera sina ökade utgifter med statsbidrag, vilket icke avsågs när statsbidragsgrunderna fastställdes.

Principiellt är vi av den uppfattningen att besparingar i statsutgifterna av den innebörden att ifrågakvarande utgifter överflyttas från statskassan till kommunerna inte är att tillråda. Någon reducering av de samlade offent-

liga utgifterna vinnes ju icke därmed. Detta får givetvis inte hindra att man från statsmakternas sida tillser att utfärdade statsbidragsgrunder inte är av sådan konstruktion, att de stimulerar till en kommunal utgifts-expansion. I en allmänt utgiftsbegränsande politik är det tvärtom av den största betydelse att statsbidragsgrunderna är rationellt konstruerade. Allra minst är det i nu rådande ekonomiska läge önskvärt att stimulera till ökad kommunal utgiftsexpansion genom höjda statsbidrag och ökningar av statens förskottsutbetalningar av den kommunala inkomstskatten. Med hänsyn härtill anser vi det angeläget med en omprövning av grunderna för här ifrågavarande statsbidrag till kommunerna. Därvid torde det i första hand vara påkallat att begränsa den tid varunder kompensationsbidraget skall utgå oavkortat till alla kommuner oavsett kommunens skattekraft. Skäl finnes sålunda som talar för att påbörja reduceringen något tidigare. Om avvecklingen sker enligt den skala som återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition nr 97 år 1957 och som godtogs av 1957 års riksdag skulle den fortskrida fram till och med 1963. Vill man ha en hastigare och mera fullständig avtrappning, som också närmare ansluter sig till kommunernas olika ekonomiska bärkraft, kan den skala fastställas som vid remissbehandlingen av kommunalskatterevisions betänkande föreslogs av skattelindringsnämnden och som återfinnes på sid. 91 i ovannämnda proposition. Reduceringen är då slutförd först 1965 varvid som bidragsberättigade endast kvarstår kommuner med en skattekraft understigande medelskatteunderlaget. En fortsatt avveckling av statsbidraget torde få anknytas till den reform om en allmän kommunal skatteutjämning som en nyligen tillsatt statlig kommitté fått i uppdrag att utreda.

Med åberopande av det ovan anförda hemställes alltså,

att riksdagen måtte i enlighet med vad statsutskottet uttalade vid ärendets prövning i följande besluta fastställa ändrade grunder för statsbidraget till kommunerna i anledning av den senaste ortsavdragsreformen i syfte att motverka kommunal utgiftsexpansion och minska statens kostnader, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta dessa grunder med beaktande av vad i motionen anförts.

Stockholm den 26 januari 1958

Nils Persson
i Svensköp

Henning Gustafsson
i Skellefteå